

BÁNKI MELINDA

PANDÉMIA IDEJÉN

Masszi János

„Olyan lesz a jövő, mint amilyen a ma iskolája.” (Szent-Györgyi Albert)

Vajon milyen lesz a jövőnk a világban kialakult vírushelyzet után? Hogy befolyásolja a világ fejlődését, egyes országok gazdaságát s nem utolsósorban az emberek jövőjét a COVID-19? A mostani koronavírus-járvány egyedi a maga szempontjából, hiszen egy eddig ismeretlen vírus tarol végig a világon. Otthonaikba kényszerítette és elkülönítette egymástól az emberek százmillióit. Egy olyan generációt, amelyik nem ilyen életviszonyokhoz szokott. Igaz, régóta nyomasztja az emberiséget a terrorizmus, a klímaválság, a háborúk, a migrációs krízis, politikai konfliktusok. De ezek nem érintettek közvetlenül minket itt, Európa szívében. Egy új, ismeretlen és láthatatlan ellenség jelent meg. Beindult a védekezési ösztön, elindítva egy visszafordíthatatlan lavinát. A koronavírus-járvány okozta közvetlen és közvetett gazdasági károk mértéke iszonytatóan nagy. Ám ez csak az egyik hatása. Kihatott az egészségügyre, társadalmi életre, kultúrára, sportéletre, a lelkivilágunkra és természetesen az oktatásra is. A Négyszemkőzt rovatban ezúttal egy rendhagyó interjút közlünk, melyben több interjúalanyt is megkérdeztünk, hogyan éli meg és értékeli a kialakult helyzetet az oktatásban.

Elsőként a dunaszerdahelyi Vámbéry Ármín Alapiskola igazgatóját, Masszi Jánost kérdezem a koronavírus hatá-

sairól – mind szakmai, mind emberi szempontból.

■ Júliusban választottak meg újra az iskola élére. Formálta-e valamilyen módon az addig elképzelt jövőképet az iskolavezetésében a koronavírus okozta helyzet?

■ Második ciklusom végére érkeztem, és most újból megválasztottak. Természetesen, ahogy az egész világ és Európa számára, úgy a mi számunkra is nagy változást hozott a koronavírus okozta járvány. Már az előző ciklusomban március elejétől átéljük a pandémiát, volt elég sok idő, hogy hozzászokjunk és alkalmazkodjunk hozzá. A jövőképet olyan mértékben változtatta meg számomra, hogy bele kellett kalkulálni a mindennapjainkba azt, hogy rugalmasan igazodjunk a munkánkhoz. Nagyon sok embernek a türelme fogytán van. Érezzük ezt mi is, itt, az iskolában is, a szülők részéről is.

■ Milyen lesz a jövő iskolája a Vámbéryben a pandémia után?

■ Véleményem szerint ennek nem szabadna nagy mértékben befolyásolni a szakmai munkát egyetlen iskola életében sem. A jövő iskoláját – lehetőségei és szakmai tudása szerint – mindenki és minden csapat úgy tervezze meg, hogy a lehető legtöbbet, a lehető legjobbat kiaknázza ebből a helyzetből, és ne a pandémiához igazodjon. Viszont a járványra reagálnunk kell. Ez azt je-

lenti, ha adott esetben osztályokat vagy iskolát zárunk be, akkor visszaállunk a távoktatásra. A távoktatásból is az eddig leszűrt tapasztalatokat kell olyan mértékben alkalmazni a mindennapjainkban, hogy még jobb, aktívabb és reaktívabb legyen. A jövő iskoláját én mindenképpen úgy képzelem el a pandémián kívül is, hogy hosszútávon tervezzük végre. Ez azt jelenti, hogy 10-20 évre legalább. Ezidáig egész nehéz éveket éltünk meg, hiszen mindig újabbnál újabb reformokra kellett reagálnunk. Volt bizony olyan iskolaévünk is, mikor a kilenc évfolyamunkban négy program szerint tanítottunk. Most már talán kialakulóban van egy olyan irány, hogy hosszabb távon gondolkodnak és engednek minket is gondolkodni. Ebben a tervezésben benne van a tartalmi reform és az eszközállomány reformja. Az eszközállomány a modern technológia.

■ Milyen lehetőséget látsz a digitális oktatás integrációjára a jövőben? Fergyorsította-e ezeket az esetleges törekvéseket a COVID-19?

■ Ennek a nagy-nagy rossznak, ami hónapok óta körülvesz minket, egyetlen egy előnye biztosan van, hogy felgyorsította ezeket a törekvéseket, pontosabban, hogy alkalmazzuk a modern technológia eszközeit az oktatásban. Mert igaz, hogy megjelent, alakult, haladt, de nem megfelelő sebességgel. Rá lettünk kényszerítve, hogy alkalmazzuk, használjuk és kialakítsuk a

digitálizációnak a betörését a modern oktatásba. Eddig a digitalizáció egy-egy tantárgyban, főképp az informatikaórákon volt jelen. A mi iskolánkban – jellemzően az alsó tagozatos minőségi oktatásban – már több kolléga is használta és használja a mai napig is, itt értem az interaktív táblákat, a különböző szoftvereket, programokat. Ez a jövő. A logika és a modern kor is ezt diktálja.

■ **Minden pedagógus rendelkezett oktatástechnikai eszközökkel az online oktatáshoz?**

■ Az eszközállomány biztosítása (ugyanúgy, ahogy az oktatás ingyenes biztosítása) az állam dolga lenne. Elvárhatjuk mi a modern oktatást, amikor nincsenek eszközeink, vagy nem tudnak az iskolák vásárolni! A kollégáknak és az iskoláknak ne az eszközállomány (laptopok, tabletek, interaktív táblák) elővárásolásával kelljen foglalkozni, mert ha modern oktatásról beszélünk, akkor ezek elengedhetetlen feltételek! Tudomásom szerint minden kolléga rendelkezett ilyen eszközökkel az online oktatáshoz, tehát csak a saját eszközeiket használták. Viszont ez a mi esetünk, egy szerencsés helyzet volt.

■ **Milyen akadályokkal küzdöttek a pedagógusok a karantén ideje alatt?**

■ Nagyon sok helyen az országban rengeteg pedagógus és család volt olyan helyzetben, hogy sem WIFI-hálózat, internet, még csak számítógép sem állt a rendelkezésükre. Az állam feladata lenne bebiztosítani ezeket a kritériumokat, ha elvárja, hogy az online oktatás működjön.

■ **Mennyire volt sikeres az online oktatás iskolánkon? Hogy értékeled? Hogy értékelték a szülők és a gyerekek? Van-e erről információd?**

■ A mi csapatunk példaértékűen helytállt, ezt több internetes fórumon is kommunikáltuk. Nagyon kreatívan, tenniakarással álltak kollégáink a feladathoz. Kiemelten nagy feladat volt ez az alsó tagozatos pedagógusoknak. Legfőképp az első és második évfolyamban tanítóknak. Ott hiányzott a legjobban a mindennapi interakció... Hatalmas feladat volt. Nagy akadályokról nincs tudomásom. Apró mindennapi akadályok adódtak egy-egy osztályban, főleg néhány diák aktivitásával, de ezeket a kollégák megoldották. Így juthattunk el odáig, hogy jú-

nus elejére nagyon kevés olyan diákja volt a Vámbérynek, aki passzívan állt volna a tanuláshoz. A szülők részéről is kaptam visszajelzéseket. Többségük elégedett volt.

■ **Mi a legnagyobb sikerélményed az utóbbi időszakban?**

■ A vámbéryrs csapat. Én ezt minden fórumon és összejevetelen elmondom. A médiában is megjelent, hogy büszke vagyok a vámbéryrs csapatra. Ugyanazokat a jelzőket tudom használni: kreatívan, lelkiismeretesen álltak hozzá ehhez a feladathoz is, s ennek köszönhető az, hogy minden osztályban működött az online oktatás. A legnagyobb sikerélményem, hogy ezt az időszakot is sikeresen zártuk. Ezt a sikert, remélem, sikerült átmenteni az új iskolaévbe.

■ **A tavaszi karantén után nyakunkon a második hullám. Több mint 35 millió fertőzött van a világon és egymilliónál több a halott. Szlovákiában is egyre növekszik a fertőzöttek száma. Milyen intézkedésekkel, tervekkel készül az iskolavezetés és a pedagógusok az esetleges következő karanténidőszakra?**

■ Ahogy említettem, a sikert a tavalyi tanévből sikerült átmenteni az új iskolaévbe, mert beindultunk ilyen körülmények között is, hisz a vírus miatt nem sokat változott a helyzet, sőt napról napra rosszabb. Viszont most már tudjuk, hogy ezzel együtt kell élni, rugalmasan kell reagálni. Azonban mindenekelőtt itt, az iskola falai között kell megtenni a lehető legtöbbet, mert az iskola, a tanterem való az oktatásra.

■ **Érzékelsz-e változást a tantestület leterheltségében az utóbbi hónapban?**

■ Nem úgy fogalmaznám meg, hogy leterheltebbek és fáradtabbak. Inkább a napi bizonytalanság az, ami rányomja a bélyegét a mindennapjainkra. Nincs tiszta jövőkép, hogy lesz-e pénteken az az ötödik óra, vagy mi lesz hétfőn... Tehát nem gondolom, hogy leterheltebbek, viszont sokkal többet kattognak az olyan gondolatok, hogy: Mit? Hogyan? és Mi lesz, ha...?

■ **Hogyan tudod őket motiválni ebben a napról napra változó, bizonytalan helyzetben?**

■ Ugyanolyan motiváló eszközöket használunk a helyettes kollégákkal, mint eddig. Mi kérünk és megköszönünk. Az elvégzett munkát mindig

megköszönjük. Annak örülünk a legtöbbször és legjobban, ha a kollégák jönnek azzal, hogy szeretnének valamit csinálni, s mi biztosítunk minden lehetőséget hozzá. Ugyanis sokszor a leosztott és kiosztott feladatok erőltetettek. Az a legjobb, ha a kolléga magának érzi a feladatot, ő akarja a legjobban és így biztosan sokkal sikeresebb lesz munkájában. Lehet ez tantárgyi verseny, lehet az maga a tanítási óra vagy tanításon kívüli tevékenység, bármi egyéb.

■ **Eszedbe jutott-e a kérdést, hogy lesz-e valamilyen pozitív hatása a járványhelyzetnek az oktatásban, és a kialakult helyzetből kiindulva lehet-e megújulni?**

■ A járványhelyzet legnagyobb pozitív hatása az, hogy felhívta a figyelmet a digitalizáció fontosságára. Emellett még igazi pozitívumot hozott az iskolák összefogása. Számomra az elmúlt tizenegy évben ez az időszak volt a legpozitívabb abban, hogy milyen mértékben fogott össze a dunaszerdahelyi öt alapiskola. Több kisiskola is kapcsolatban volt velünk. Véleményt cseréltünk, segítettük egymást. Most nem jött elő az a bizonyos „könyöklős versengés”, ami szokott. Mindig is együttműködést szerettünk volna, most ez megvalósult. Ugyanez elmondható a szlovák nyelvű alapiskolákkal kapcsolatban is. Mondhatom azt, hogy napi kommunikációban voltunk. Tehát ez mindenképpen pozitív hozadéka a pandémiának. A nagy bajban szem elől tévesztődött, hogy ki kit előz meg, hogyan és miért. Hisz nem ez a fontos, hanem az, hogy a legjobban, a legtöbbet tanítsuk, és mindezt anyanyelven.

A Covid-19 számomra talán legrosszabb hatása a bizonytalanság és készenléti állapot okozta stresszhelyzet, s az ebből adódó időszakos fáradtság. Pedig még csak most kezdődött a második hullám. Szerencsére iskolánkban iskolapszichológus is dolgozik, munkájával segítve mindannyiunk mindennapjait. Major Renátát kérdezem:

■ **Fordultak-e hozzád kollégák, szülők vagy gyerekek a járványhelyzet miatt kialakult lelki gondokkal?**

■ Szükség szerint. Folyamatosan kapcsolatban vagyok iskolánk tanulóival, alkalmazottaival és természetesen a szülőkkel is. Köztudott, hogy a 21. század a lelki gondok és sajnos egyre gyakoribb lelki betegségek időszaka,

melyet a mostani járványhelyzet még inkább befolyásol. Viszont az, hogy milyen mértékben lesz ennek hatása érzékelhető, csak a későbbiekben fog kiderülni. Jelen pillanatban azt tapasztalom, hogy az emberek a bizonytalanság, félelem miatt össze vannak zavarodva, idegesek, ingerlékenyek. A fél éves kiesés a megszokott oktatási rendszerből is mindezekhez hozzájárult. Az online tanítás, tanulás nagy teherként zúdult rá mindenkire. Ennek ellenére iskolánk bírt a helyzettel.

Major Renáta

■ Hogyan tudod most az iskola mindennapjaiban segíteni a gyerekek mentális egészségét?

■ Csakis azzal segíthetek, ha meghallgatom őket, optimizmust sugározok feléjük, a szüleiket is arra buzdítom, hogy próbáljanak pozitívak maradni, ne veszítsék el a reményt, legyenek türelmesek és még többet beszélgesenek gyermekeikkel megértéssel, sok szeretettel. Ezek teszik lehetővé, hogy a gyerek ne szorongjon és biztonságban érezze magát. Most még inkább az egészség védelme a legfontosabb, és ezt a gyerekekkel is meg kell értetni, még akkor is, ha sok mindennel nem értünk egyet. A harag, a sok félelem önmagában is gyengítik az immunrendszert.

■ Mit tapasztalsz a kollégáid, szülők viselkedésében? Változtak-e az elmúlt hónapokban?

■ A kollégák és a szülők fegyelmeltettek, alkalmazkodóak, betartják a járványügyi előírásokat, de ennek el-

lenére fáradtabbak, kimerültebbek. Sokkal több energiát igényel számukra feltöltődni, lelki erőt gyűjteni és ezt átadni a gyerekeknek, hiszen példát kell mutatniuk.

■ A gyerekek között nem ritka jelenleg a csúfolódás, kirekesztés valami miatt. A koronajárvány új okot adhat erre. Minden esetben a legfontosabb a megelőzés. Mint pszichológus milyen szakmai tanácsokkal láttad el a pedagógusokat?

■ Sajnos már hónapok óta tart, húzódik a járványhelyzet, és egyelőre még semmi jóra nem számíthatunk ezen a téren, de ki kell tartani, erősíteni, támogatni kell egymást. Más nem tehetünk, mint bízni önmagunkban, és az élet apró örömeiből táplálkozni. A kollégáimnak azt tudom tanácsolni, amit mindenki másnak, hogy próbáljunk örömet szerezni a gyerekeknek, minden nehézség ellenére. A sok öröm, nevetés a vírussal szemben is ellenállóvá teszi az embert. A kirekesztést, csúfolódást a gyerekek körében egyelőre nem tapasztaltam, hogy a koronajárvány fokozta volna. Inkább azt érzem, hogy ez lehetőséget adhat a tolerancia, összefogás, segítségnyújtás elmélyítésére, alkalmazására. Erre is nagy szükség van.

■ Csak negatív hatását látod a vírushelyzetnek, vagy találkoztál pozitív hozadékkal is?

■ Minden rosszban van valami jó! Ez a régi igazmondás most is érvényes. A vírushelyzet sok negatív hatása ellenére találkoztam pozitív következménnyel is. Az emberek gondolkodásmódja átértékelődött, sok esetben pozitívabb lett. A családok közül sokan közelebb kerültek egymáshoz, több időt tölthettek el gyermekeikkel, tartalmasabb szabadtéri programokat, élményeket élhettek meg a karantén idején. Sok szülő elismerőbb, tisztelődőbb lett a pedagógusokkal kapcsolatban. Az online oktatás ráébresztette őket arra, hogy milyen nehéz munkát végeznek a tanárok, és jobban megbecsülik őket.

A tavaszi karantén egyik napról a másikra kiűritette a tantermeket. Elkezdődött az online oktatás, amiről az elején azt sem tudtuk, hány napig, esetleg hetekig tart-e. Valakiben a pánik munkálódott sok-sok bizonytalansággal, valakiben a probléma felelősségteljes megoldása és elszánt tettekkészség. Va-

jon Fekete Livia, aki matematikát tanít iskolánkban, józan ésszel vagy tétova érzelmekkel állt a távoktatáshoz?

Fekete Livia

■ Hogy is volt ez nálad...?

■ Mivel nem hittem, hogy csak két hétre vonulunk el online oktatni, ezért próbáltam minél szisztematikusabban felépíteni az online oktatást. A mindennapi kontaktust 128 tanulóval kellett megoldanom, miközben a kilencedikes osztályfőnöki és a kétgyermekes anyuka feladatait is oldottam. Az EduPage-n keresztül küldtem a tanulóknak a tananyagot, videót készítettem, feltöltöttem a YouTube-ra, kész videókat is felhasználtam, teszteket készítettem, videóórákat tartottam. Mindezt megelőzte egy oktatóvideó megosztása arról, hogyan kell az EduPage-t használni. A gyerekeket és a szülőket is váratlanul érte az új oktatási forma. Előfordult, hogy Messengeren, videóhívásban mutogattam a technikai lépéseket, a számítógép képernyőjét a szülőknek és gyermekének, mert nem tudták kezelni a programot.

■ Milyen visszajelzéseket kaptál a gyerekektől?

■ Már a második héten gördülékenyen ment az oktatás. A gyerekek gyorsan belerázódtak. Tetszett nekik az új időbeosztás, a lazább hozzáállás. De ahogy haladt előre az idő kereke, úgy veszítették el a motiváltságukat. Nem kellett erőlködniük a jó érdemjegyért, hisz addigra kiderült, hogy nem lesznek osztályozva. Hiányzott a közösség, a napi kontaktus, az órákon elhangzó poénok és még a dolgozat izgalma is. A videokonferencia nem adta vissza az

iskola és az osztály légkörét. A gyerekek nem értették, miért kell kikelni az ágyból és miért kell felöltözni még akkor is, ha csak videóóra lesz. A lányokat lehetett motiválni egy kis kötelező sminkeléssel. Nem egy tanuló a hajnali órákban küldte el a feladatait. Számomra ez elfogadhatatlan volt. Hogy a szülő ezt miként engedheti meg a 12–15 éves gyerekének...? Miért nincs időbeosztás? Miért gond 8-kor felkelni, és legalább éjfélre ágyba kerülni? Minél többet voltunk otthon, egyes tanulóknál annál jobban érződött az időbeosztás, a rendszeresség, a napi rutin hiánya.

■ Te hogy értékelted magad?

■ Az első hetek zürzavarosak voltak. Mivel otthon a gyerekeim is részei voltak az új helyzetnek, ezért meg kellett szervezni, hogy ki mikor használja a laptopot, tabletet, asztali gépet. Egyeztetni kellett, éppen ki csatlakozik ki-be egy online órába vagy ír dolgozatot. Így sokszor a hajnali órákban dolgoztam, hogy ne zavarjam őket, vagy éppen félbe kellett hagynom egy-egy videóórát, mert a lányom dolgozatírása fontosabb volt, és nem terhelhettem le az internetet (mosoly)... Lassacskán kialakult az időbeosztás, és családunk minden tagja belerázódott az új helyzetbe. Mivel szülőként is megéltem az online oktatást, nagyon emberségesen és megértően közeledtem a tanulóhoz és a szülőkhöz. Én is megéltem nehéz pillanatokat és bizonytalan helyzeteket. Nagyon hiányzott az iskola stabilitása, az órák személyes hangulata, egy-egy mosolygós, huncut kacsintás, de még a nyűgös gyerek is. Sok gyerek hangulatjelekkel díszítette fel a feladatait. Ez nagyon jól esett. Amikor csak lehetett, én is küldözgettem a mosolygós kis sárga fejecskéket. Próbáltam mindenkinek személyes hangvételű válaszokat, megjegyzéseket adni. Voltak napok, amik nagyon fárasztóak voltak, főleg amíg a gyerekek a nap bármely időpontjában üzengettek, és azonnal várták a választ. Ezt korlátok közé kellett terelni, mert nekem is szükségem volt szabadidőre, illetve a családomra. Megtapasztaltam, hogy az online tanítás nem jelentheti azt, hogy napi 20–24 órát tanítunk.

■ Milyen akadályokkal kellett megküzdened a tananyag átadásakor?

■ Az idő volt számomra a legnagyobb probléma. Egyrészt nem várható el a gyerektől, hogy másolás útján ta-

nuljon és megértse mindent. Ezért videófelvételeken magyarázatokat készítettem, ami rengeteg időbe telt. A gyerekek 5–10 percnél hosszabb magyarázatot meg sem néztek. Ezért tömörnek, mégis érthetőnek kellett lenni. Időt kellett adni a gyerekeknek, hogy a feladatokat el tudja készíteni, de szabadideje is legyen.

■ Változott-e azóta a tanítási stílusod a kontakt órákon?

■ Próbálom azóta rendszeresen használni az EduPage-t. Hetente egyszer ezen keresztül küldik a gyerekek a házi feladatot. Szorgalmi feladatot, videót, érdekességeket is töltök fel rá. Bár nagyon remélem, nem kell újból az online térben rekednünk.

■ Milyen tanulságot vontál le a járvány okozta változásokból?

■ Naprakésznek kell lennünk. Fejlődni kell. A meglévő technológiát használnunk kell a mindennapokban is. Nem érhet minket és gyermekeinket sem felkészületlenül egy újabb online időszak. Pár hét alatt felzárkóztunk. Most már csak lépést kell tartanunk a kitzűzött terveinkkel. Meg kell szűrni a tananyagot.

■ Ha a második hullám alatt is bezárnák az iskolánkat, mi lenne a legnagyobb segítségedre a színvonalasabb online oktatáshoz?

■ Megfelelő technikai hátteret kellene biztosítani minden gyereknek és pedagógusnak. Elvárják az online oktatást, de ahhoz elérhető minőségi

internetcsatlakozást is kellene biztosítani, gépparkot, telefont. Ezt minden pedagógus maga teremti elő, és ezt sokan természetesen tekintik. Mi nem kapunk céges telefont, PC-t, és a diákjaink sem kapnak az államtól ilyen segédeszközöket...

■ Tapasztalsz bármi pozitívát a saját életében a járvány kirobbanása óta? Változtattál-e emiatt életviteleden, szokásaidon?

■ Mivel én is otthon voltam, ezért sok időt töltöttünk együtt a családtagokkal. Többet, mint eddig. Napi rendszerességgel kimentünk a természetbe, hogy kimozduljunk az online térből. Mára visszaállt a régi rend. Viszont jobban becsülöm a régi, karanténmentes napokat.

■ Köszönöm a beszélgetést!

Sok mindent már átélünk a Covid-19 miatt, új tapasztalatokkal gyarapodtunk, új jártasságokra tettünk szert. A koronavírus, a járvány fogalmak már inkább irritálóan hangzanak sokunk fülében. Azt hiszem, ez a karantén és a napokban is tartó pandémia rádöbentett minket, hogy a régi megszokott kerékvágásban zajló életünk jó volt. És talán rádöbentette a döntéshozókat is, hogy az oktatásügy sokkal, de sokkal több figyelmet érdemel. Őszintén reméljük, hogy ezek után valami más következik. Más, ami csak jobb lehet. Hát legyen!

Bánki Melinda